

Ny beregningsmodel: Lavtlønnede i risiko for forringet dagpengesats og ringere vilkår for småjobs.

Et af grundelementerne i den nye dagpengereform er det nye beregningsgrundlag for udregning af dagpengesatsen. Den nye model risikerer at forringe dagpengesatsen for lavtlønnede, samtidig med at vilkårene for at tage småjobs og vikariater forringes.

I **det nuværende system** bruger man lønindkomster de sidste tre måneder, hvor der i gennemsnit har været mindst 2/3 af fuld tid pr. uge til at udregne dagpengesatsen.

I **lovforslaget** lægges der op til, at beregning og genberegning af en dagpengesats fremover skal ske på baggrund af de 12 bedste måneders indkomst inden for de seneste 24 måneder, og højst tilbage til seneste indplacering. Hvis der ikke er 12 måneder med lønindkomst i 24-måneders perioden, beregnes satsen på baggrund af de måneder, hvor der er indkomst i perioden. Er der ikke indkomst i de seneste 24 måneder, beregnes dagpengene på baggrund af indkomsten i en periode på op til 36 måneder.

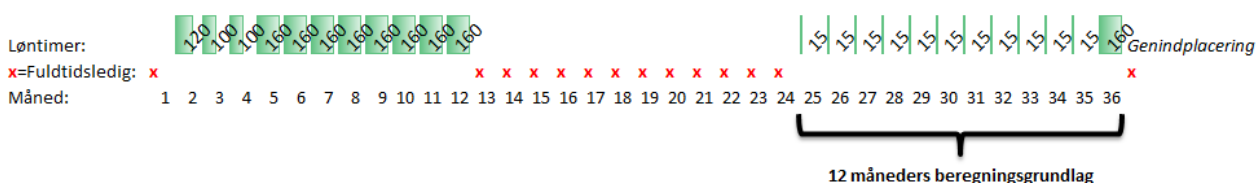
Genindplacering i dagpengesystemet sker ud fra løntimer som ligger op til 36 måneder tilbage. Hvis en stor del af timerne og dermed indkomsten ligger mellem 24 og 36 måneder tilbage, og hvis medlemmet samtidig i de seneste 24 måneder har haft flere måneder med en række småjobs og vikariater til en lav løn, er det alene disse måneder, satsen beregnes på baggrund af.

Figur 1 viser et eksempel, hvor beskæftigelseskravet for en ny dagpengeret er opfyldt over en periode på 36 måneder, men hvor hovedparten af timer ligger mere end 24 måneder tilbage.

I eksemplet er der inden for de sidste 24 måneder 12 måneder med lønindkomst. I alt har der været 325 timers lønarbejde fordelt på de 12 måneder. Hvis personen fx tjener 130 kr. i timen (efter arbejdsmarkedsbidrag) har vedkommende haft en samlet lønindkomst på 42.250 kr., 3.520 kr. gennemsnitligt pr. måned.

Dagpengesatsen er 90 pct. af den månedlige lønindkomst og det medfører i dette eksempel en dagpengesats på 3.168 kr. pr. måned. Med de gældende dagpengeregler ville det være max dagpengesats på 18.113 kr.

Figur 1

Forringet beregningsgrundlag for lavtlønnede i beskæftigelse

Den ny beregningsmodel bevirker imidlertid, at ledige selv med et omfattende beskæftigelsesomfang, og som har opfyldt beskæftigelseskravet til en ny dagpengeperiode over en kortere periode end 24 måneder, risikerer at gå betydeligt ned i sats, **også selvom man har haft beskæftigelse i alle måneder.**

Det nye beregningsgrundlag vil således betyde, at lavtlønnede kan få en væsentlig lavere dagpengesats - i forhold til det nuværende beregningsgrundlag - hvis de i perioder ikke er i stand til at finde fuldtidsarbejde, men tager alt det deltidsarbejde, de kan og må efter reglerne.

Tabel 1 viser situationen for en ledig, der påbegynder arbejde i måned 1 (kolonne 1). Vedkommende får 130 kr. i timen efter at arbejdsmarkedsbidrag er trukket fra¹. Den ledige arbejder i de første 7 måneder 19 timer om ugen (kolonne 2), svarende til 80 timer pr. måned (kolonne 3). Vedkommende modtager supplerende dagpenge i perioden. Herefter får vedkommende en arbejdsuge på 30 timer fra 8. til 13 måned, efterfulgt af en arbejdsuge på 37 timer de resterende måneder.

Kolonne 4 viser, hvor mange timers arbejde der samlet har været siden måned 1. I kolonne 5 ses det, hvor meget vedkommende har i lønindkomst pr. måned. Da vedkommende ikke har mere end 29,6 timers arbejde pr. uge i de første måneder medfører det, at vedkommende kan få supplerende dagpenge, hvilket fremgår af sidste kolonne:

Tabel 1: Timeløn 130 kr. - 30 timer om ugen i 8 til 13. måned

Kolonne: 1	2	3	4	5	6
Måned	Timer pr. uge	Timer pr. måned	Akkumuleret antal timer	Løn pr. måned	Supplerende dagpenge
1	19	80	80	10.400	8.812
2	19	80	160	10.400	8.812
3	19	80	240	10.400	8.812
4	19	80	320	10.400	8.812
5	19	80	400	10.400	8.812
6	19	80	480	10.400	8.812
7	19	80	560	10.400	8.812
8	30	130	690	16.900	
9	30	130	820	16.900	
10	30	130	950	16.900	
11	30	130	1.080	16.900	
12	30	130	1.210	16.900	
13	30	130	1.340	16.900	
14	37	160	1.500	20.800	
15	37	160	1.660	20.800	
16	37	160	1.820	20.800	
17	37	160	1.980	20.800	
Beregningsgrundlag nye regler				17.117	
Sats med nye regler: (12 måneder):				15.405	
Beregningsgrundlag nuværende regler				20.800	
Sats med nuværende regler (3 måneder)				18.113	
Difference mellem nuværende og nye regler				-2.708	

Eksemplet viser således resultatet for en person, der arbejder inden for et lavtlønsområde og som vi antager bliver arbejdsløs, da personen har opnået ret til en ny dagpengeperiode (>1924 timer). Satsen vil med de nye regler blive 15.405 kr. mod 18.113 kr. efter de nuværende regler. En forskel på lidt over 2.700 kr.

¹ Beregningsgrundlaget for dagpenge er bruttolønnen fratrukket arbejdsmarkedsbidraget på 8 pct.

Men selv hvis vedkommende arbejdede mere end 30 timer i perioden uden supplerende dagpenge (8. til 13. måned - de farvede celler i de første tre kolonner), vil vedkommende få en lavere dagpengesats efter den nye beregningsmetode sammenlignet med den nuværende. I disse to andre eksempler arbejder vedkommende henholdsvis 33 og 37 timer om ugen i måned 8-13:

Tabel 2: Timeløn 130 kr. - 33 timer om ugen i 8. til 13. måned

Kolonne: 1	2	3	4	5	6
Måned	Timer pr. uge	Timer pr. måned	Akkumuleret antal timer	Løn pr. måned	Supplerende dagpenge
1	19	80	80	10.400	8.812
2	19	80	160	10.400	8.812
3	19	80	240	10.400	8.812
4	19	80	320	10.400	8.812
5	19	80	400	10.400	8.812
6	19	80	480	10.400	8.812
7	19	80	560	10.400	8.812
8	33	142	702	18.460	
9	33	142	844	18.460	
10	33	142	986	18.460	
11	33	142	1.128	18.460	
12	33	142	1.270	18.460	
13	33	142	1.412	18.460	
14	37	160	1.572	20.800	
15	37	160	1.732	20.800	
16	37	160	1.892	20.800	
17	37	160	2.052	20.800	
Beregningsgrundlag nye regler				17.897	
Sats med nye regler (12 måneder)				16.107	
Beregningsgrundlag nuværende regler				20.800	
Sats med nuværende regler (3 måneder):				18.113	
Difference mellem nuværende og nye regler				-2.006	

Tabel 3: Timeløn 130 kr. - 37 timer om ugen i 8. til 13. måned

Kolonne: 1	2	3	4	5	6
Måned	Timer pr. uge	Timer pr. måned	Akkumuleret antal timer	Løn pr. måned	Supplerende dagpenge
1	19	80	80	10.400	8.812
2	19	80	160	10.400	8.812
3	19	80	240	10.400	8.812
4	19	80	320	10.400	8.812
5	19	80	400	10.400	8.812
6	19	80	480	10.400	8.812
7	19	80	560	10.400	8.812
8	37	160	720	20.800	
9	37	160	880	20.800	
10	37	160	1.040	20.800	
11	37	160	1.200	20.800	
12	37	160	1.360	20.800	
13	37	160	1.520	20.800	
14	37	160	1.680	20.800	
15	37	160	1.840	20.800	
16	37	160	2.000	20.800	
Beregningsgrundlag nye regler				18.200	
Sats med nye regler (12 måneder)				16.380	
Beregningsgrundlag nuværende regler				20.800	
Sats med nuværende regler (3 måneder):				18.113	
Difference mellem nuværende og nye regler				-1.733	

For alle tre eksempler gælder, at vedkommende ville være bedre stillet med det nuværende beregningsgrundlag.

Kan det modsatte ikke også være tilfældet?

Man kan med god ret spørge, om det modsatte ikke også kan være tilfældet? Altså, at personer med lav indtægt i de sidste 3 måneder inden ledighed kan blive gunstigere stillede med den nye model, end de ville blive i den nuværende.

Det kan ikke afvises, at der vil være eksempler på dette. F.eks. hvis de seneste 3 måneder, der i dag beregnes på, er på 30 timer om ugen til en lav løn. Så kan det være bedre at få beregnet ud fra flere måneder.

Men sandsynligvis langt flere tabere end vindere

Den nye model gled let igennem, fordi Dagpengekommissionen vurderede, at lidt flere end hidtil vil få højeste dagpengesats. Men denne vurdering byggede tilsyneladende beregningsmæssigt på **alle** såkaldte indplaceringer i 2013. Dvs. både nyindplacerede, der starter et dagpengeforløb efter lang tids stabilt arbejde, og for genindplacerede, der lever op til reformens intention ved at have korterevarende job ind mellem perioder med ledighed, og derved genoptjener ret til en ny dagpengeperiode.

For nyindplaceringer er det sandsynligvis rigtigt, at den ny model i gennemsnit giver en lidt højere sats, men for genindplaceringer, som dette notat giver eksempler på, forekommer det helt forkert.

Vores vurdering er, at der er betydeligt flere tabere end vindere ved den nye beregningsmodel. Problemet opstår i den nye model, fordi man også inddrager måneder med meget få timers arbejde i beregningsgrundlaget.

Dagpengekommissionen havde også fokus på, at de ville gøre det attraktivt at tage lavlønsjob, fordi der kun skal beregnes sats på indplaceringstidspunktet. Dette beskytter ledige på højeste sats mod risikoen for at gå ned i sats ved genberegning, der i dag sker tidligst et år henne i den 2årige dagpengeperiode.

Bagsiden af den medalje er dels, at ledige, der på grund af de nye beregningsregler starter med en lav sats, ikke har mulighed for gennem arbejdsperioder at optjene en højere sats, før de har haft arbejde svarende til et helt års fuldtid. Og når de så genindplaceres på baggrund af dette arbejde, kan indregningen af måneder med mindre end fuldtidsbeskæftigelse komme til at trække deres nye sats væsentligt ned.

Der er således et påtrængende behov for mere grundige analyser af virkningen af den nye beregningsmodel inden loven vedtages.

Ikke et problem for de højtlønnede

I eksempel 4 arbejder den ledige i samme omfang som i de første eksempler, dvs. med samme beskæftigelsesmønster. Eneste forskel er, at vedkommendes timeløn er højere: 200 kr./timen. Dermed forsvinder problemet og vedkommen oplever ingen forringelse af dagpengesatsen, da den højere timeløn nu betyder, at der optjenes ret til højeste dagpenge – på trods af, at vedkommende har arbejdet samme antal timer som i eksempel 1.

Tabel 4: Timeløn 200 kr.

Måned	Timer pr. uge	Timer pr. måned	Akkumuleret antal timer	Løn pr. måned	Supplerende dagpenge
1	19	80	80	16.000	8.812
2	19	80	160	16.000	8.812
3	19	80	240	16.000	8.812
4	19	80	320	16.000	8.812
5	19	80	400	16.000	8.812
6	19	80	480	16.000	8.812
7	19	80	560	16.000	8.812
8	30	130	690	26.000	
9	30	130	820	26.000	
10	30	130	950	26.000	
11	30	130	1.080	26.000	
12	30	130	1.210	26.000	
13	30	130	1.340	26.000	
14	37	160	1.500	32.000	
15	37	160	1.660	32.000	
16	37	160	1.820	32.000	
17	37	160	1.980	32.000	
Beregningsgrundlag nye regler (12 måneder):				26.333	
Sats med nye regler:				18.113	
Beregningsgrundlag nuværende regler (3 måneder):				32.000	
Sats med nuværende regler :				18.113	
Difference mellem nuværende og nye regler:				-	